

такого викладання значно підвищується через наявність розвинутого зворотного каналу «студент-викладач». З досвіду викладання фахових наук для студентів ІТ-спеціальностей можна стверджувати, що сучасні ІТ-технології є ефективним інструментом адаптації освітньої діяльності до викликів сьогодення та підготовки конкурентоспроможних фахівців, які здатні швидко реагувати на зміни у соціально-економічному середовищі.

Література

1. *Рашкевич Ю. М.* Болонський процес та нова парадигма вищої освіти / Ю. М. Рашкевич. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. — 168 с.

Рижук Ю.М., к.ю.н.,
доцент кафедри теорії та історії держави і права

ПРАВА СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ЗАХИСТ

Концепція студентоцентрованого навчання, в основу якої покладені саме результати навчання, передбачає необхідність перегляду навчальних програм з позиції їх методологічної та змістовної перебудови. Так, для розширення змісту загальних та основних специфічних фахових компетентностей здобувачами юридичної освіти у вишах вивчається наука «Права людини та їх захист» («Теорія прав людини»).

Основною метою курсу «Права людини та їх захист» є здобуття знань про поняття та сутність прав людини, а також механізмами захисту прав людини на міжнародному та національному рівнях. За результатами навчання студентами набуваються навички щодо застосування отриманих теоретичних знань з курсу в конкретних умовах суспільно-політичного життя та практичній діяльності.

В розрізі даної науки, окрему увагу слід зосереджувати безпосередньо на правах студента, оскільки через забезпеченість останніх можна вести мову про функціонування як такого студентоцентрованого навчання.

Права студентів – це центральне поняття у правовому статусі студента сьогодні, які, у сукупності з обов'язками, покликані забезпечувати ті умови, за яких результати навчання є оптимально високими.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» [1] здобувачі вищої освіти – це особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації (стаття 1). Студент – це особа, зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра (стаття 61). Таким чином, права студента – це забезпечувальні державою можливості особи, яка зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра. Даним законом закріплено основні права здобувачів вищої освіти, серед яких: вибір форми навчання під час вступу до вищого навчального закладу; безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; трудову діяльність у позанавчальний час; участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення; внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання; участь у громадських об'єднаннях; участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради вищого навчального закладу, органів студентського самоврядування; участь у формуванні індивідуального навчального плану; оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників та ін. (стаття 62). Під обов'язками студента розуміємо міру необхідної поведінки особи, яка зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра. Законом визначені такі обов'язки студента: дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу; виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями; виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (стаття 63).

Виходячи з вищезазначеного, важливе значення відіграють саме внутрішньо університетські документи, в яких закріплено правовий статус студентів. Зокрема, у ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» основними такими актами є: Статут ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» [2]; Правила внутрішнього трудового розпорядку ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» [3]; Колективний

договір на 2014–2016 роки між адміністрацією і профспілковим комітетом студентів та аспірантів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» [4].

Аналіз нормативних документів дозволяє зробити висновок, що обсяг прав і обов'язків студентів можна вважати достатньо збалансованим – з урахуванням того, що їх академічні права, свободи і обов'язки кореспондують безпосередньо виші. Важливим є момент ознайомлення студентів з правами та їх захистом, у разі порушення; а також з обов'язками та наслідками їх невиконання. Органами студентського самоврядування (Студентська академічна рада, Профком студентів та аспіратів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана») активізована робота щодо забезпечення соціальних, академічних та економічних прав, в той же час поза увагою практично залишаються обов'язки. Разом з тим, як права, так і обов'язки у документах, що були проаналізовані вище, позначені як вимоги досить загального характеру, тобто при її трактуванні можуть виникнути досить суттєві розбіжності, якщо з'ясуванням їх змісту будуть займатися безпосередньо самі студенти та викладачі. А отже з'ясування змісту прав та обов'язків студентів у курсі «Права людини та їх захист» сформує активну правову позицію студентів в ситуаціях, пов'язаних з конкретними випадками порушення прав студентів чи виникнення такої загрози, а також усвідомлення необхідності виконання своїх обов'язків.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014; 2014 р., / № 37-38 /, стор. 2716, стаття 2004
2. Статут Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 20.03.2015 р. № 331. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/dostup/Statut_KNEU/index.html
3. Правила внутрішнього трудового розпорядку Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» від 13.12.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/Information_for/professors/norm_doc/
4. Колективний договір на 2014-2016 роки між адміністрацією і профспілковим комітетом студентів та аспірантів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» від 25.12.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/Information_for/professors/norm_doc

Риндюк В.І., к.ю.н.,
доцент кафедри теорії та історії держави і права

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ЧЕРЕЗ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

В сучасному процесі модернізації вищої освіти в Україні одним із ключових моментів є перехід від «знаннєвого» підходу в організації навчання до «компетентнісного», а саме переорієнтація навчання з традиційного процесу засвоєння знань на процес формування і розвиток загальних (базових) і спеціальних (предметних, фахових) компетентностей студента. Компетентнісний підхід реалізується, зокрема, через студентоцентризм, тобто особистісну орієнтованість навчання, цілеспрямоване формування умінь та навичок, що дозволять майбутньому фахівцю успішно виконувати професійні обов'язки за обраною спеціальністю.

Щодо дисципліни «Проблеми теорії держави і права», то остання викладається на п'ятому курсі для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 8401 «Правознавство». Основна проблема у викладанні дисципліни «Проблеми теорії держави і права» пов'язана з тим, що існуючі на сьогодні навчальні програми, підручники та навчальні посібники з цієї дисципліни за своєю структурою та змістом або повторюють курс науки «Теорія держави і права», що читається на першому курсі навчання будь-якого юридичного факультету, та спрямовані на її повторне вивчення, або присвячені теоретичному аналізу та порівнянню різних концепцій державорозуміння та праворозуміння та не розглядають реальних теоретичних проблем теорії держави і права, які мають практичне значення.

Відповідно, при формуванні змісту та структури навчальної програми з дисципліни «Проблеми теорії держави і права» на сьогодні нагальним є питання переорієнтації з «знаннєвого» підходу у вивченні цієї дисципліни на «компетентнісний». Якщо виходити з особливостей студентоцентрованого навчання, то його результатом є компетенції, які мають бути сформовані у майбутніх фахівців. Основна компетентність, яка формується при вивченні науки «Теорія держави і права» на першому курсі у студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – це засвоєння теоретичних основ юридичних знань необхідних для вивчення інших галузевих юриди-